

coanegra

Núm. 40 - Juny 1.987 - Preu: 100 Ptes.

PREMSA
CORONA

RENAULT

MARTI CANYELLES FERRANDO

SERVEI OFICIAL

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 71

Tel. 62 06 74

SANTA MARIA DEL CAMI

botiga

S'ESCOLETA

tota casta de comestibles

Ramon Llull, 31

STIL'S

Plaça Hostals 37 • Tel.-621122

Santa Maria del Cami

FONER

**MINYO
INFANT
ESPORT**

Plaça dets Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMI

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

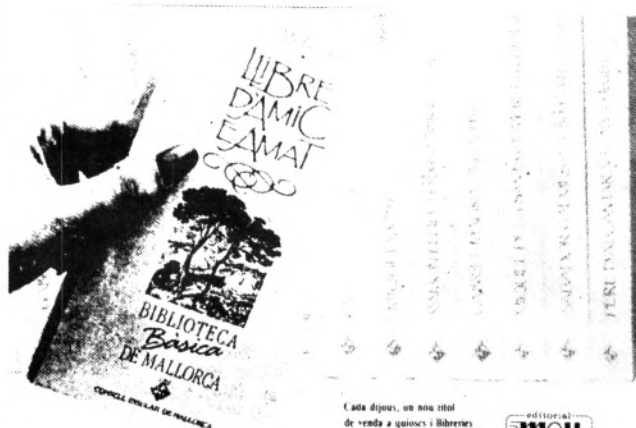
FORN - PASTISSERIA

BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 00 52

Cada dijous, un nou títol
de venda a quioscs i llibreries

editorial
MOLL

És bàsica per la nostra cultura.

Es la biblioteca Bàsica de Mallorca que ara ofereix el
Consell Insular. Son 25 llibres que posen a l'abast de
tots hom el més representatiu de la literatura i cultura feta a
Mallorca.
Una col·lecció única i molt econòmica que no pot manca a
cap llibreria.
Ramon Llull, "Libre d'Amic e Amat", Gabriel Mañá,

"Anglaterra", Miquel Costa i Llobera, "Tradicions i
Fantàtiques" i molts més autors mallorquins componen amb
les seves obres més representatives aquesta Biblioteca bàsica
essencial per conèixer la nostra cultura, les nostres arrels i
tradicions. Una biblioteca que per la nostra cultura, és
bàsica.

**BIBLIOTECA
Bàsica
DE MALLORCA**

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

passatemps
articles per a esports

futbol, bàsquet,
tenis, pesca...

Marqués de Fuensanta, 35
07320 SANTA MARIA (Mallorca)

coanegra

**PUBLICACIÓ
DE L'O.C.B.
DE SANTA MARIA
DEL CAMÍ**

DEPÓSIT LEGAL
P.M. 381-1981

EDITA
Obra Cultural Balear
De Santa Maria del Camí

EQUIP DE REDACCIÓ

Bernat Calafat
Pere Josep Calafat
Magdalena Canyelles
Ramon Canyelles
Mateu Morro
Joan Serra
Mateu Vich

COL·LABOREN

Maria Amengual
Andreu Bestard Mas
Margalida Colom
E.
Francesc Grimalt
Joan Ramis Aguiló

FOTOGRAFIES

Rafel Pizà

PORTADA

Fotografia de Rafel Pizà

**REDACCIÓ,
ADMINISTRACIÓ
I PUBLICITAT**

Joan Alcover, 11
07320 Santa Maria del
Camí

IMPRESA A

Informacions Llevant S.A.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28, Manacor

Els articles firmats en
aquesta revista sols ex-
pressen l'opinió dels seus
autors.

EDITORIAL

UNA REFLEXIÓ SOBRE LES ELECCIONS

Les eleccions han passat. Ja tenim un nou ajuntament. Poc a poc an passant a l'oblit els temes electorals. La vida habitual del poble segueix la seva marxa. I Coanegra torna sortir al carrer, fidel al seu compromís mensual amb els lectors. Un compromís amb la informació objectiva, neutral i apartidària; un compromís en fer una revista oberta a tothom, a totes les persones i a totes les idees.

És per això que hem de lamentar que s'hagi criticat Coanegra per haver publicat una carta al director al passat número, quan tothom sap que mai no hem negat la publicació de cap escrit, fos qui fos el seu autor, fos quina fos la seva ideologia. Creim que s'ha de sebre admetre la discrepància, al contrast lliure de les idees i les opinions. I una vegada més oferim les nostres planes a tothom que tengui res a comunicar, qualche opinió a expressar, qualsevol cosa a dir, sigui o no del nostre gust. Volem pensar que a les passades eleccions hi ha hagut molts de nirvis, i els nirvis duen a expressar opinions poc mesurades.

A un poble a on tots som veïnats hi ha coses que s'haurien d'evitar, i molt més en temps d'eleccions, quan els qui pretenen representar el poble haurien d'esser exemple de civisme i no obrir ferides inútils entre les santamariers. I és d'això que volem parlar, perquè no volem esser cínics i repetir les paraules de sempre: que tot ha anat bé, que el civisme ha estat gran i la participació extraordinària. En aquestes eleccions s'ha calumniat, s'ha insultat, s'ha volgut fer mal personal i s'ha fet ús de la mentida per guanyar quatre miserables vots.

En aquestes eleccions hi ha hagut persones que han deixat de saludar a les altres pel fet d'estar a candidatures que no els agradaven, s'ha acusat de terroristes a candidatures democràtiques. s'ha dit a moltes persones majors que si no votaven a un cert grup no farien més excursions, s'ha convertit l'Associació de la Tercera Edat en una tereseta electoral, s'ha vist a regidors de l'anterior ajuntament arrabassant cartells i destruint posts de propaganda d'altres candidatures a la mala hora de la nit, etc. Podríem pensar que això és normal, que forma part del «joc brut» electoral, però preferim el joc net, però això ho hem volgut dir, perquè volem que entre els santamariers hi hagi unes relacions civilitzades, i no es pensi tant en termes de «es nostros» i «es contraris».

Qui perd els nirvis tan fàcilment en el moment electoral és fàcil que els perdi durant la seva gestió pública, i això és molt preocupant, i no ens fa pensar res de bo de cara als quatre anys vinents.

El poble ha votat. El resultat és just. Res hi ha a dir. Però la campanya electoral no ha estat neta, hi hem vist massa coses tèrboles. Massa immaduresa en persones ben granades. I ja comença a esser hora de cobrar coneixement.

Eleccions 87

MOLTA PARTICIPACIO I CLARA VICTORIA D'AP

Després d'una campanya intensa (i no sempre neta), dia 10 de juny la gent de Santa Maria va anar a votar una vegada més, i ho va fer d'una manera massiva: de les 3.028 persones que podien votar, un 80,9%, és a dir 2.451 electors, varen dipositar els seus vots dins les urnes. Aquest és el primer fet ressenyable: la gran participació de l'electorat santamarier; fruit, possiblement, de la gran mobilització dels partits durant la campanya.

Una segona característica ressenyable, abans d'entrar en els resultats concrets de cada partit, és el fet de que els resultats de les tres eleccions, encara que semblants, presenten diferències notables. Això vol dir que una certa proporció d'electors (almanco 400) no ha votat la mateixa opció a les tres urnes, sinó que ha combinat paperetes diferents, i això no ha estat casual, és un indicatiu de que la gent ha sabut triar a cada elecció per separat l'opció que més l'ha satisfet. Hem de tenir en compte que les tres eleccions eren de caire molt diferent: a les municipals l'elector coneix directament la majoria dels candidats i vota a les persones tant o més que als partits que representen. Al cas més oposat, les europees, és més aviat l'opció política el que s'ha votat; i potser és per això que els resultats de les europees són els que es fan més aprop dels de les generals de l'any passat; encara que hem de reconèixer que una candidatura municipal sol estirar vots cap a les altres dues eleccions, i la prova és clara: les dues llistes més votades a l'Ajuntament: AP i PSM, han experimentat un sensible augment a les autonòmiques (i a les europees si les comparem amb les generals de fa un any), mentre que en el cas del PSOE és just al contrari.

Anem a veure ara amb una mica de detall els vots de cada candidatura:

AP: GUANYADORA, SENSE CAP DUBTE

Aquestes passades eleccions han vingut a confirmar la clara hegemonia d'aquest partit al nostre poble. Si a les Balears la nota dominant va ser la consolidació de la coalició A-PL com a primera força electora, Santa Maria no ha estat una excepció, fins al punt de que supera el 40% dels vots a les tres eleccions i el 50% a les municipals, recollint la immensa majoria del vot dretà, en vista

dels magres resultats del PDP i CDS; i aconseguint un regidor més que fa quatre anys, passant de 5 a 6; encara que aquesta majoria absoluta no és cap novetat; ja la tenien des del moment que un regidor d'UM va abandonar el seu partit per a passar a formar part de l'equip que governa el consistori. La majoria absoluta ara ho és en virtut de les urnes.

PSM: UN EXIT (RELATIU)

L'esquerra nacionalista ha entrat per primera vegada amb les seves pròpies sigles a l'ajuntament, i ho han fet d'una manera que es pot qualificar d'exitosa, ja que han aconseguit ésser la segona força més votada a les municipals, entrant tres regidors a la Casa de la Vila, i acaaparant la majoria del vot esquerrà a l'ajuntament, però no als parlaments d'Europa i Balears, encara que ha augmentat sensiblement els seus vots. Igual que ha passat amb AP, el PSM ha fet millorar amb els seus resultats municipals els de les altres dues votacions de manera molt notable (ha pujat 245 vots a les autonòmiques i 126 a les europees, sempre comparades amb les generals de l'any passat).

PSOE, ENFONSAT A LES MUNICIPALS

Amb els socialistes espanyols ha passat just al revés que amb AP i PSM. Un mal resultat a les municipals, el pitjor que han tingut a Santa Maria fins ara a totes les eleccions, s'ha vist acompanyat d'un lleuger descens a les autonòmiques (40 vots) i més considerable a les europees (86 vots), encara que a totes dues conserva la segona plaça per darrera AP i davant el PSM. A l'Ajuntament s'han quedat amb un sol regidor dels dos que tenien: un vertader enfonsament.

CDS: EL CENTRE NO AVANÇA

El partit de Suárez no ha lograt fer avançar l'espai centrista santamarier, sinó ben al contrari, ha minvat considerablement. A les municipals i autonòmiques s'han fet molt enfora, però molt, d'arribar als resultats de UM de fa quatre anys (partit del que formaven part la

ELECCIONS MUNICIPALS

	1987			1983		
	vots	o/o	reg.	vots	o/o	reg.
AP	1234	51'1	6	852	41'3	5
PSM	539	22'3	3	—	—	—
PSOE	296	12'3	1	402	19'5	2
CDS	213	8'8	1	—	—	—
PDP	75	3'1	—	—	—	—
EU	57	2'4	—	—	—	—
UM	—	—	—	563	27'3	3
EUSM	—	—	—	247	12'0	1

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

	1987		1983	
	vots	o/o	vots	o/o
AP	1162	48'3	770	37'4
PSOE	444	18'4	484	23'5
PSM	419	17'4	174	8'5
CDS	234	9'7	17	0'8
PDP	57	2'4	—	—
EU	51	2'1	40	1'9
UM	37	1'5	570	27'7
ViA	3	0'1	—	—
PTE- UC	1	0'0	—	—

L'assistència de votants va ser nombrosa.

majoria dels membres del CDS de Santa Maria), i de tres regidors d'UM han passat a un tot sol del CDS. Igual que li ha passat al PSOE, la llista municipal ha estat la més poc votada, i això pot haver influït als escassos resultats de les altres dues votacions. El centre ha perdut molts de vots, sobretot per la dreta.

PDP: MAL COMENÇAMENT

Els Partits Comunistes no han lograt alçar cap amb la presentació de la llista a l'Ajuntament: els seus resultats no són gaire diferents a les tres eleccions i vénen a significar un manteniment, amb lleugera recuperació del vot comunista al nostre poble, en torn al 2%. Curiosament la llista al Parlament europeu, la més atractiva des del moment que presentava possibilitats segures d'obtenir representació, ha estat la més poc votada, amb 47 vots.

ELS ALTRES

Unió Mallorquina no ha acabat de desaparèixer de tot del mapa polític local. Encara que a les europees ha

El recompte es va seguir amb molt d'interés. (foto Rafel Mesquida).

quedat molt avall, a les autonòmiques ha lograt situar-se a l'1'5%, amb 37 vots, quan el CDS fa quatre anys sense implantació al poble només va aconseguir 17 vots. Al parlament europeu, només queda ressenyar que la setèima força ha estat Herri Batasuna, amb 31 vots, just per davall d'Esquerra Unida i a considerable distància de la següent candidatura (UM, amb 9 vots). Cal destacar també que les tres candidatures d'extrema dreta han sumat 17 vots (un més que Falange l'any passat), i les de dretes regionalistes i nacionalistes 22 vots.

M.V.

ELECCIONS EUROPEES

	1987		Generals '86	
	vots	o/o	vots	o/o
AP	1044	43,5	745	35'7
PSOE	528	22,0	614	29'4
PSM	333	13'9	207	9'9
CDS	308	12'8	334	16'0
PDP	60	2'5	—	—
EU	47	2'0	23	1'1
HB	31	1'3	—	—
UM	9	0'4	126	6'0
Ac. Social	8	0'3	—	—
Convergència i Unió	7	0'3	—	—
FE-JONS	6	0'2	16	0'8
Verdes	5	0'2	—	—
FN	3	0'1	—	—
Altres	13		21	

ESCAPULONS

GUILLEM COLOMAR

CADA DIUMENGE A SA PLAÇA

perruqueria d' homes

GABRIEL SASTRE

Direcció: Gabriel i Miquel Sastre

*TRACTAMENTS CAPILARS

*TALLS MODERNS

*PERMANENTS

*TINTS

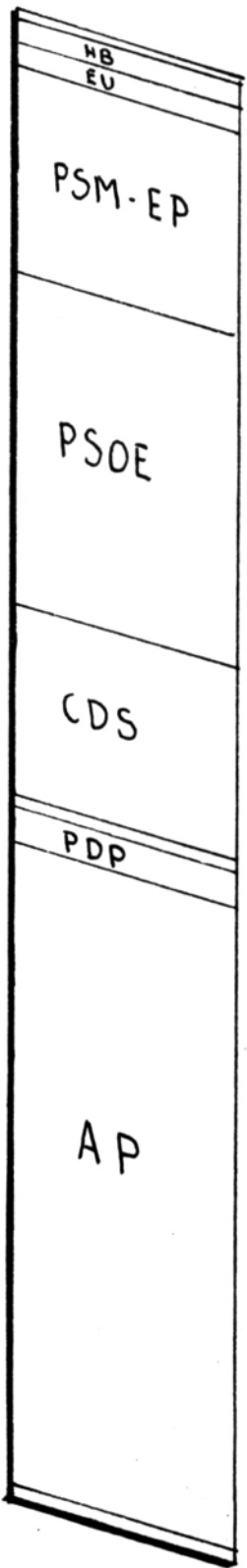
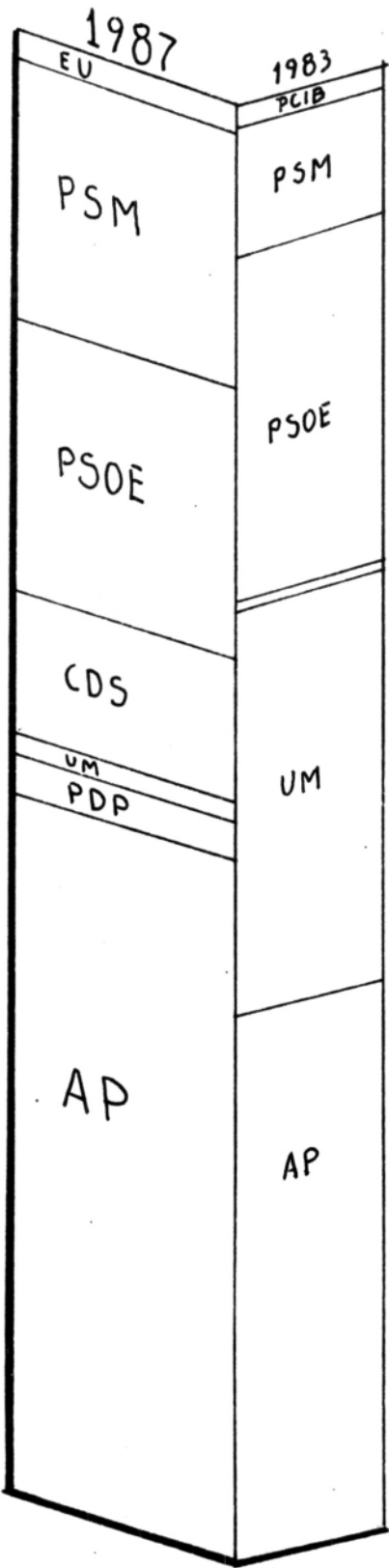
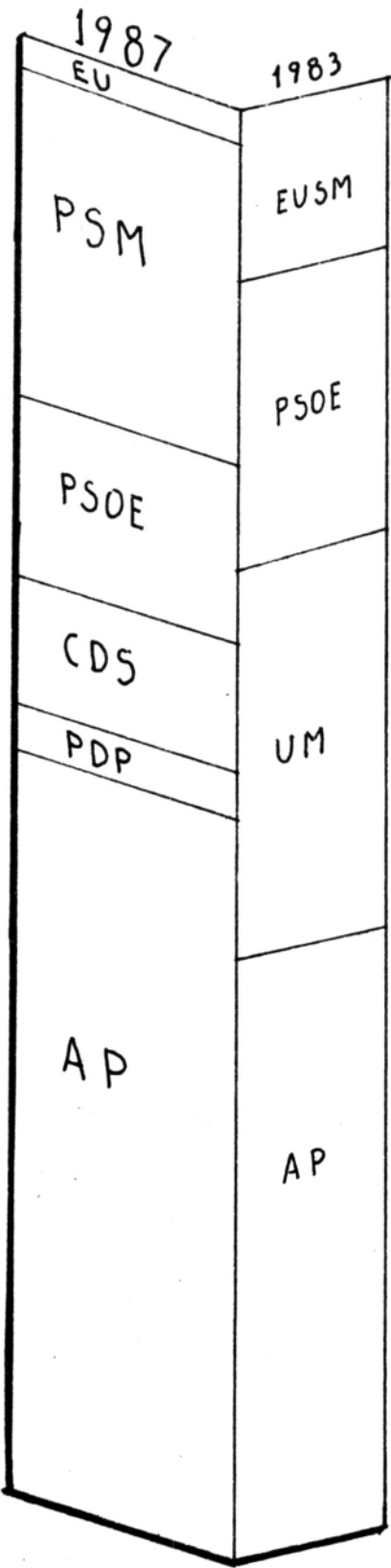
ESTAM AL SEU SERVEI
C/. Bisbe Perelló, 4

MUNICIPALS

AUTONÒMIQUES

EUROPEES

ELS RESULTATS VISTS PELS CAPS DE LLISTA

Quan els caps polítics dels partits que es presentaren a l'Ajuntament de Santa Maria del Camí, ja havien tengut el temps suficient per a reflexionar i valorar els resultats que les urnes ens oferiren el dimecres dia 10 de juny; Coanegra els sol·licità que realitzassin una valoració d'aquests resultats.

Josep Estarellas:
«CREIA QUE RASCARIEM
ELS 6 REGIDORS»

«Molt positiva. Honradament creia que rascaríem els 6 regidors i no aconseguir aquesta majoria tan còmoda, ja que quasi vàrem aconseguir el número 7, sobretot si comptam que hem pujat en quasi 400 vots més que a les eleccions de 1983. Hem capitalitzat el vot conservador, la derrota del CDS, que és motivada pel canvi de sigles d'UM a CDS, que a l'electorat no li ha agradat.

Crida l'atenció la força del PSM, en detriment del PSOE».

Antoni Santandreu:
«EL PSOE HA TENGUT UN
RETROCES»

«Una victòria d'AP que no sols ha mantingut el seu electorat, sinó que quasi pareix que ha aconseguit aglutinar bona part de les forces que a altres eleccions han votat Unió Mallorquina, que el CDS no ha aconseguit aglutinar aquest electorat de centre. Que el PSOE ha tengut un retrocés, que l'ha capitalitzat el PSM, i que això no es pot analitzar fora del context del que ha succeït a Mallorca i Illes —a cap altre poble ha passat el mateix—, motivat pel fet de presentar al seu Secretari General Mateu Morro amb tot el que això comporta, que sense ell, probablement no s'hagués donat».

Macià Capó

No vull contestar ni fer cap valoració.

Mateu Ferrer:
«ESPERAVEM OBTENIR
MILLORS RESULTATS»

Estic sorprès pel resultat obtingut, no aspiràvem a fer molts de vots, emperò sí a obtenir millors resultats.

Hi ha hagut qualche partit que no ha fet la campanya massa neta, també m'ha sorprès el resultat d'AP partit que ho ha fet tot per mantenir la batlia. Crec que l'Ajuntament ha d'estar de cara al poble, més obert i que les decisions se prenguin escoltant i pensant en la gent del poble.

ESQUERRA UNIDA

Rafel Torres:
«NO ENS DESANIMAM»

Poc més o manco s'han complit les previsions, no mos desanimam i per tant seguirem fent feina, esperant tenir millors resultats d'aquí a quatre anys ja que a nivell estatal hem crescut molt.

No comprenc, com havent-hi tantes queixes com hi ha hagut en les polèmiques obres municipals, el resultat ha estat favorable als que les han gestionat.

Mateu Morro:
«ENS HAGUES AGRADAT
FORMAR UNA MAJORIA
PROGRESSISTA»

Ens hagués agradat formar una majoria progressista a l'Ajuntament, però AP ha guanyat. Ni el CDS ni el PDP han aconseguit minvar el creixement dels conservadors. No estam satisfets, però pensam que sense el PSM l'esquerra hagués continuat la línia descendent iniciada el 1983. No sols hem recuperat els vots de la candidatura independent sinó que els hem augmentat en 130 més. Hem pogut formar un grup municipal de tres regidors mallorquistes i progressistes, i procurarem respondre als nostres electors.

BC
PC

Instal·lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal·lacions BOMBES
SUMERGIDES

Reis Catòlics, 59 4.ª - 1.^a
Telèfon 24 68.74
Palma de Mallorca

Carrer Casasnovas, 21
Telèfon 62 06 02
Santa Maria del Camí

CAIXA DE BALEARS
«SA NOSTRA»

EN POQUES PARAULES

SOPAR DE L'AJUNTAMENT ANTERIOR.

Com sol ser tradicional, quan un Ajuntament ha acabat la seva legislatura o període de Govern, sol acabar dinant a algun restaurant de l'illa. Aquesta vegada els regidors, personal laboral i funcionaris municipals anaren a celebrar-ho al restaurant Portitxol. Al dinar no hi assistí cap regidor de l'oposició, comptant amb l'assistència dels sis regidors de la passada majoria municipal.

LA PISCINA MUNICIPAL OBERTA.

El dia 18 de Juny s'inaugurà la temporada de la piscina municipal, i els dies 18, 19, 20 i 21 la seva utilització fou gratuïta. Els preus per la present temporada són, als menors de 15 anys, 1000 pts. tot l'estiu i 100 pts. per dia, els majors de 15 anys 2000 pts. per tota la temporada i 200 per dia. Recordar que els que tinguin el carnet jove, poden demanar una reducció del 30% d'aquestes tarifes. També que el que és lògic seria aconseguir la total gratuïtat de la piscina municipal, ja que és patrimoni de tots els santamariers.

FESTES PATRONALS.

Degut a les eleccions, a hores d'ara no se té un programa detallat de les festes patronals de Juliol. Podem informar que seran festes populars amb la majoria d'actes gratuïts, i segur que comptarà amb una nit de ball de bot -a càrrec, segurament, dels grups santamariers-, una verbena gratuïta, i una nit de comèdia, fugint de Xesc Forteza, anant a cercar altres grups. D'atra banda molt possiblement les dates de les festes s'allarguin quatre dies, del dissabte 17 al dilluns dia 20.

CONCERT.

El proper dimecres, dia 1 de Juliol, tindrà lloc a l'església Parroquial un concert a càrrec del Cor «Es Taller» amb acompanyament d'instruments. La primera part del concert es dedicarà a la música renaixentista i constarà d'una ensalada i cinc madrigals anglesos, mentre que la segona part consistirà en la interpretació de tres peces barroques. El Cor «Es Taller» va ser fundat el 1.978 i ha donat concerts no sols a Mallorca sinó també a la península i a l'estranger, essent dirigit per en Francesc Bonnín, una de les més fermes promeses del cant coral de la nostra illa. L'esdeveniment tindrà lloc a les 9'30 del vespre.

DESCOMPTES PER A JOVES A «JOAN I MARIA».

La perruqueria «Joan i Maria», també ofereix descomptes d'un 20% a tots els posseïdors del «Carnet Jove». Ho mencionam perquè al passat número oferírem la relació de comerços adherits a «Carnet Jove», i la perruqueria «Joan i Maria» figurava a Santanyí i no a Santa Maria del Camí, i així ho ometérem i ho hem rectificat.

NOTES DE RECTIFICACIÓ.

-A l'entrevista, publicada al passat número, al nou metge Jaume Campomar, es deia que aquest havia ingressat al «Cuerpo de Médicos Titulares» quan en realitat ocupà plaça com a interí de l'esmentat «Cuerpo».

-La informació sobre l'eixida de la Tercera Edat cap a la zona Llevant de l'Illa tenia una incorrecció, els majors foren obsequiats amb una perla per gentilesa de «Perlas Orquídea» i no «Majórica» com s'afirmava al passat número.

FOTO COMENTADA

PROCESSÓ DEL CORPUS

L'afició dels creients santamariers per participar a les processons s'ha incrementat, i també l'expectativa dels curiosos. Les de Setmana Santa foren un èxit, que han donat empenta també a la del Dijous del Corpus. En un primer pla de la fotografia, els nins i nines que han combregat enguany.

LA CONSTITUCIÓ DEL NOU AJUNTAMENT.

Com a tota Mallorca, el proper dimarts dia 30 de juny tindrà lloc la constitució del nou Ajuntament, a les 11 h. del matí. Els regidors elegits juraran o prometran el seu càrrec. S'elegirà el batle i finirà amb un refresc.

MOSTRA DE PINTURA JOVE.

El passat dissabte dia 20 va ser inaugurada a la sala d'exposicions de La Caixa la Segona Mostra de pintura de gent jove, del Taller de Pintura de na Francisca Coll. Aquesta mostra estarà exposada al públic fins dia 30 de juny. Hi estan exposades obres dels alumnes de l'esmentat taller, que són, per ordre alfabètic: Miquel Bestard, Aina Maria Bestard, Pep Bestard, Maria Cabot, Gabriel Campins, Margalida Colombàs, Bernat Colomar, Robert Cohen, Mateu Dolç, Maria Frontera, Catalina Martorell, Macià Mesquida, Maria Francisca Oliver, Araceli Pérez, Francisco Javier Pérez, Isabel Pericàs, Maria José Rios, Enrique Sánchez, Maria del Mar Sánchez, Toni Sastre, Maria Rosa Sbert i Pere Soler; tots ells d'edats que van dels 8 als 16 anys.

PRIMER TORNEIG DE TENIS.

Un grup de santamariers afeccionats al tenis han organitzat el «Primer Torneig de Tenis Festes de Santa Margalida», que s'iniciarà el dia 1 de juliol, i que tindrà les finals per les festes patronals. La quota d'inscripció són 300 pts, que cal abonar a Obac o al Bar del Camp Municipal d'Esports.

NO ES FA EL DESCOMPTA «JOVE» AL CAMP MUNICIPAL D'ESPORTS

Hem rebut queixes de diverses persones joves, que tenen el «Carnet Jove», denunciant que a les instal·lacions del Camp Municipal d'esports no els hi descomptaren el 30% que afirma la «Guia del Carnet Jove» de la Direcció General de Joventut.

Aquests joves que una volta utilitzat la pista poliesportiva, ha anat a abonar a l'encarregat del manteniment, aquest no els hi ha fet el descompte, tot afirmant que «oficialment» no sabia res, i que de l'Ajuntament no l'hi havien dit res de res, i que per això no podia fer el descompte, malgrat els afectats mostrassin el «Carnet Jove». Convendria que els que regeixen el Govern Municipal i que s'adheriren a la Campanya «Carnet Jove», la posin en pràctica, d'altre part és mal d'explicar que havent passat prop de 4 mesos dels inicis del Carnet Jove, no hagin informat encara i correctament a l'encarregat del Camp Municipal d'Esports. Cosa difícilment explicable, i que cal corregir. Sinó, perquè s'adheriren a la Campanya «Carnet Jove». Reproduïm el text de la pàgina 107 de la «Guia del Carnet Jove», en el que fa referència a l'Ajuntament de Santa Maria del Camí «Avantatge: 30 % de descompte en l'ús de les instal·lacions esportives i en tot tipus d'activitats culturals».

distribuidora

ARTINET

-Articles de neteja
-Productes per a piscines

Plaça Can Orell, 12 - Tel. 62 07 18

Serveis
J.G. Oliver

**FONTANERIA - CALEFACCIÓ
PISCINES - ESTUFES**

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 86
Tel. 62 12 64 - Particular 62 13 36

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

EL TALLER D'EN SERRA, TRANSFORMAT EN FABRICA D'EMBOTITS

En el número 144 de la carretera d'Inca, hi havia no fa molt un taller de reparació de cotxes, que ara s'ha transformat en una fàbrica d'embotits. El passat dia 2 d'abril, aquesta fàbrica obria les seves portes al públic. Vàrem estar parlant amb el seu propietari, n'Ignasi, un jove amb ganes de fer bona feina.

-Per quin motiu vares instal·lar la fàbrica a Santa Maria i no a un altre poble?

-Bé, vaig tenir varies raons. Una de les quals era que ja feia estona que venia per aquest poble i m'agradava el poble en si. Una altra raó, potser més professional, seria el clima, molt adequat per a la fabricació i assecament de la sobrassada.

-Abans de muntar aquesta fàbrica, ¿ja havies fet feina amb els embotits?

-Sí, fa un grapat d'anys que ja vaig fer feina amb això. Endemés et diré que el meu padrí matern ja tenia una petita matança al poble d'Esporles i es dedicava a l'elaboració i venda d'aquests productes.

-Vols dir per tant que això ja et ve de família...

-Es clar. El que passa és que el meu padrí quan va tornar vell va deixar de fabricar i la petita indústria

no va tenir continuïtat. I un bon dia jo, cansat de sentir que la sobrassada ja no es feia com la d'un temps, em vaig proposar tornar aixecar una altra vegada la fabricació de la bona sobrassada, com es fa a les cases pageses.

-¿Només penses fer sobrassada, o també

fareu altres embotits tan típics a Mallorca com són el botifarró i el camaiot?

-Te diré que per ara el nostre primer gran objectiu és aixecar la sobrassada de bona qualitat, si bé pensam en un futur pròxim fer també altres tipus d'embotits. En aquest sentit, hem de tenir en compte que el botifarró, per exemple, s'ha de consumir pocs dies després d'estar fet, i fins que no tenguem una clientela mé o manco estable no ens podem arriscar a fer aquests productes. Però ben segur que els arriba-

rem a fer.

-Referent a la matèria prima, els porcs, ¿on els compreu? ¿els duis dels escorxadors industrials?

-No! per favor. Estam en contacte amb pagesos de diferents pobles que tenen petites granges, als quals els comprem els porcs, inclús quan encara són petits. També anam a cases particulars a comprar els porcs.

-On els sacrifica?

-Mira, primer de tot anam a cercar els porcs amb una furgoneta i els

El «rebot de Ca'n Ignasi està ben assortit.

cafeteria - bar Comerç

local climatitzat
gelats - refrescs - tapes
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tel. 62 00 29

VINS RUBI

ELABORACIÓ PRÒPIA

Celler:
Bartomeu Simonet, 4 - Tel. 62 00 68

duim a l'escorxador d'Alaró, on tenim uns dies assignats. Després de passar els pertinents exàmens veterinaris, els sacrificam i els transportam en una furgoneta isotèrmica fins a la fàbrica.

-No et demanaré que ens expliquis el procés de fabricació de la sobrassada, però sí tenc curiositat en conèixer la quantitat aproximada que produïu...

-Bé, abans de contestar a la teva pregunta jo si voldria resaltar una cosa en el procés de fabricació, i és que no empram cap tipus d'aditiu ni de conservant. Endemés seleccionam les millors espècies del país. Propaganda a part et diré que la nostra producció és d'uns vuit-cents quilos setmanals, encara que aquesta xifra pot oscilar bastant segons la demanda.

-I què feis amb tants de quilos? Perquè m'imagin no els venen a tots dins el poble...

-Pareix que no, emperò gran part d'ells sí que es distribueixen dins el poble. També tenim una xerxa comercial repartida per tota l'illa i l'objectiu a mig plaç, d'exportar a diferents punts de la Península, ja que la nostra finalitat és que la sobrassada mallorquina sigui reconeguda per tot arreu.

-Veient aquestes instal·lacions, ens ha sor-

près el vostre «rebot». Explica'ns la seva funció.

-Es tracta en realitat de l'asseccador, una habitació tancada on hi circula una petita corrent d'aire pel bon eixugament de les sobrassades. Té la mateixa funció que qualsevol rebost de casa. Això sí, és un poc més gros. Aquí hi penjam les sobrassades tot el temps necessari perquè eixuguin perfectament, abans de posar-les a la venda.

-Seguint amb les instal·lacions ¿Has tingut molts de problemes per a la seva legalització?

-No perquè he seguit escrupolosament tota la

normativa vigent. Per cert són molts els requisits que et demanen per a posar en funcionament una fàbrica d'aquestes característiques.

Allà on si he tingut alguns problemes ha estat en la part burocràtica. No per la documentació, sinó per la lentitud dels organismes oficials. Per aquest motiu vàrem haver d'anar retrassant l'obertura de la fàbrica.

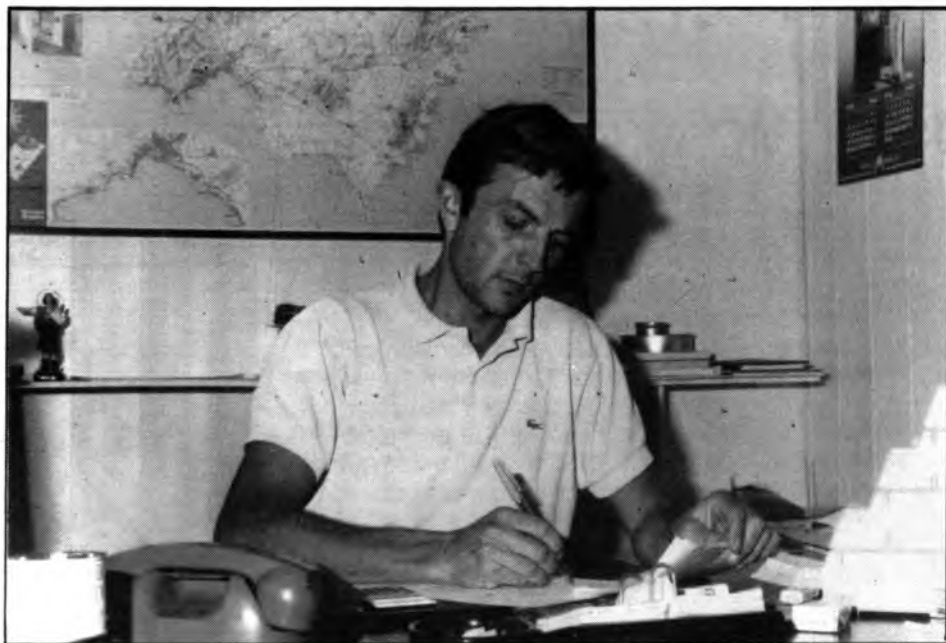
-Ja per acabar, vols afegir res més?

-Sí, m'agradaria parlar d'una qüestió que me preocupa bastant: és el tema de la denominació d'origen. Estic veient que

s'estant fent vertaders desastres amb la fabricació de la sobrassada. Alguns fabricants hem format una associació per demanar la tramitació de la denominació d'origen per a la sobrassada mallorquina, ja que s'estan introduint dins la nostra illa «sobrassades» de distints punts de la península (Catalunya i Múrcia) que posen que estan fetes a Mallorca i que endemés són e pèssima qualitat.

I ja per acabar, si m'ho permeteu, voldria fer una invitació a tota la gent de Santa Maria a que qualsevol dia vengui a tastar la nostra sobrassada i a beure un tassonet de vi.

E.

Ignacio de la Vega, propietari de la fàbrica.

Destil·leries

SANTA MARIA

Palo Resolis - Herbes Foc i Fum

Rei Sanç, 3 - Tel. 62 01 66

magatzem de materials de construcció

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

ACTIVITATS DEL COL·LEGI RAMON LLULL

EXCURSIÓ A SON VERDERA EN BICICLETA

A la fi després d'un caramull d'ajornaments, el passat dia 31 de maig es va poder fer l'excursió a Son Verdera en bicicleta, que com cada any organitza l'associació de pares i el professorat del Col·legi Ramon Llull.

A pesar de què el dia despertàs emboirat i un poc tapat, no pareixia que anàs a ploure, com ho havia fet un parell de vegades, motivant l'aplaçament de l'excursió. Hem de dir que aquest dia l'assistència de participants no va ser gaire nombrosa, emperò com diuen que «no hi ha mal que per bé no vengui» i a pesar que els organitzadors haguessin desitjat que fossin més, tot es convertí en una meravellosa excursió molt familiar, i vos puc assegurar que els qui hi anaren no s'avorriren. Una bona organització va fer que passàssim un diumenge ben divertit.

La partida es va fer davant la creu dels caiguts, encapçalats per una moto amb una bandera mallorquina i una furgoneta ben adornada de festa i música que no deixava d'animar, i «ja som partits». Les cames començaren a fer rodar les bicicletes. Rialles, siulades i salutacions efusives als coneguts que deien adéu. Unes tres voltes per un parell de carrers del nostre poble i cap a la carretera. L'atrevissam i cap a Son Verdera.

Durant el camí de tant en tant es deixava sentir qualque «Ai! aquest «sillin» que és de dur», i si te descuidaves et passaven mitja dotzena de «bici - crossistes» que pareixien sortits d'una pel·lícula, fent quatre cabrioles davant els grans, més feixugs per fer tot això.

En quant a les protagonistes de la festa, que eren les bicicletes, n'hi havia per passar-hi una estona: des d'una preciosa bicicleta antiga amb llum de carburo (tanta sort que tornarem de dia i no el vàrem haver d'encendre), passant per bicicletones amb rodetes, fins als darrers models de bici-cros.

Un cop vàrem haver arribat a Son Verdera, deixàrem les bicicletes, arribant fins a les cases a peu. En Pep i na Bel, juntament amb la seva família, ens donà la benvinguda amb tota amabilitat. Tothom va cercar un bon lloc per berenar. Hi havia begudes gratuïtes per a tots: taronjades, llimonades i succhs naturals pels més petits o pels més ecologistes. S'havia pensat en tots.

Per estirar-nos un poc les cames (si encara no les hi teníem), se varen fer unes bones carreres de joies, on

hi participaren grans i petits, dones i barbuts... més d'un va «sembrar una figuera». Esperem que no cresquin de més... També hi va haver un concurs de cintes, on la vista i l'equilibri et poden jugar una mala passada. No va faltar tampoc ball de bot i rialles.

Ben dinats i contents, amb una bona torradeta del sol que devers el migdia s'havia deixat veure, s'havia fet l'hora de tornar. La tornada es va fer prest. L'horabaixa hi havia les confirmacions (aquest degué esser un motiu perquè faltàs gent a l'excursió). Pel camí de tornada es diu pels altaveus que l'arribada serà a la plaça nova «on ens espera una bona xocolata amb ensaïmades». Els més grans riuen de la broma. Poc temps després d'haver arribat, dos petits demanen on es donarà la xocolata, contestant per l'altaveu que «s'havia cremat» i «que en menjaran l'any que ve», al mateix temps que donaren els molts d'anys a tothom.

Va ser una bona excursió. Podem donar l'enhorabona a professors i pares perquè tot va sortir «més que bé».

Mac

TALLERS T & B

-Reparació d'automobils en general
especialitat en SIMCA i CHRYSLER
servei de grua
Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III
Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70

Fusteria

Martorell

Taller:
Bartomeu Pasqual

Tenda:
Carrer Llarg, 89

CAMPAMENT A SA COLÒNIA DE SANT JORDI

Els passats dies 1, 2, 3 i 4 de juny va tenir lloc una aventura per a un caramull d'al.lots del col.légi Ramon Llull. Entre tots sumaven aproximadament uns 65, tots ells de diferents edats, corresponents a 3er., 4art., 5è. i 6è. d'E.G.B. Anaren a passar un parell de dies a un alberg a sa Colònia de Sant Jordi. La gran col.laboració dels pares va ser molt important, ja que formant grups de ciuna rotatius varen fer possible que aquestes «feres» fossin alimentades com a reis, i no en parlem dels mestres, que amb una paciència i una destresa fora de mida, feren que se divertissin més que mai. De tant en tant qualche pare amb vocació de monitor ajudava els mestres a preparar algunes de les moltes activitats que es dugueren a terme.

A pesar de que no fossin molts els dies que tengu-

ren, es feren moltes de coses, com per exemple, anar amb barca a una illa (uns al.lotets me contaven que estava plena de dragons, però no eren dragons, sinó sargantanes, i els poden agafar amb les mans. Ho contaven obrint uns ulls de pam, expressant lo bé que s'ho passaren), nedar cada dia, lo que va fer que tots agafassin un coloret ben sà, excursió a Ses Salines, pescar, fer estels i parcticar jocs de taula quan era hora de descansar un poc. Es varen fer un torneig de dames, parxís, tres en retxa i dominó. Els vespres es feien ginkames, es contaven xistes o es muntaven xerrades.

La veritat és que quan sents contar lo bé que s'ho passaren entren ganes de ser al.lots per anar-hi.

M.A.C.

Savenc

Plaça d'els Hostals, 22
Tel. 62 09 38

SANTA MARIA DEL CAMI

obac

C/ Andria - Sta. Maria

JOVE A JOVE

PEDRO MASSIP: M'AGRADA FER «SHOW»

El protagonista d'aquesta secció aquest pic, és una persona, que s'ha deixat veure dins el poble, un d'aquells joves que es passejaven en un siscent descapotat i de color rosa, és en Pere Joan Roca.

Margalida.- Fins ara, en aquesta secció s'havia entrevistat gent que per la seva feina o «hobbies» cridava l'atenció. Per lo que jo sé de tu el teu «Hobie» és viure i passar-t'ho bé, és així,

Pere.- Sí, jo crec que cada persona té la seva manera d'ésser, jo i els meus amics pensam que hem de viure intensament el moment en què vivim, més tard ja ho veurem, és cert que arribada una certa edat les persones canvien, emperò l'important és fer a cada moment allò que vulguis, concretament si ara hagués de fer lo que feia fa uns anys no ho faria, emperò llavors disfrutava.

-M'he fixat que tu i els teus amics, molts de pics heu cridat l'atenció, (dur capells, camies «Jauaianes») per les berbenes. O les fieses dels foguerons, per què

ho feis?

-Bé! amb això hi deu haver gent que creu que ho fèiem només per cridar l'atenció, és cert que la cridàvem, emperò ho fèiem per passar-ho bé, per disfrutar, si per Sant Antoni tothom anàs als foguerons mans plegades, sense anar disfressat i sense fer gens de bulla, seria molt trist. I és per lo que a noltros mos agrada fer «Shou» simplement passar-ho bé.

Aquella temporada que anàvem amb les camies «Jauaianes», capells, calçons curts i esperdenyes de sola d'auto, va ésser, perquè ens va pegar pel cap, i passàvem gust d'anar així, anàvem a passar-nos-ho bé.

-També sé que t'agrada anar d'excursió,

-M'agrada molt anar d'excursió o d'acampada i de tant en tant en feim qualcuna. Quan érem més petits que no ens deixaven anar lluny ja anàvem a acampar per Son Pou. Es Freu l'he fet un bon grapat de vegades i m'agrada molt fer-lo, no és que hagi fet molts de torrents emperò crec que és un dels més «guapos» de Mallorca.

A molta de gent quan li dius que has fet el torrent no ho entenen, s'imaginen que vas per un torrent ple de batzers, que és com estan avesats a veure'ls ells, i no se'n donen compte de lo guapo que és.

-Conta'ns alguna anècdota.

-Un pic hi vàrem anar per gener a n'Es Freu, el dia dels Reis concretament i pensa't, amb un fred que pelava, havent nos de tirar dins aquella aigua gelada va ésser un gust, i a més quan arribam a Orient ja començava a ésser tard i con que no trobàrem el camí per tornar, vàrem haver d'anar per la carretera d'O-

rient, fins a Santa Maria. Llavors ja de nit vàrem haver d'anar, també a peu a cercar les motos a Son Pou.

EL CAMP M'ESTIRA MOLT

-Una cosa que féreu i va cridar molt l'atenció va ésser lo d'armar aquell siscent rosa, conta'ns com va ésser?

-Com quasi totes les coses, aquesta va sortir un dia que havíem fet un sopar a una caseta, i a partir d'aquell dia ens posàrem a cercar pels diaris i per tot un cotxo, compràrem un siscent perquè va ésser el més «barato» que trobàrem, noltros teníem desset o devuit anys

CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETES - SAUNES - COMPLEMENTES

Mateu Juan Matas

DIRECTOR

Barceló i Combis, 10

PALMA DE MALLORCA

Telèfon 46 52 11

Botiga
de
Llana
i Fils

Plaça Hostals, 55

Santa Maria del Camí

i clar no teníem molts de duros, i res per quinze mil pessetes va ésser nostre, començarem a posar-lo «virguer», li retallàrem el capó, el pintàrem, l'arreglàrem, el deixàrem molt bé.

També amb el siscentés férem una carrossa, que va ésser un poc estravagant i polèmica, llavors va venir l'hivern i clar sense capó feia un poc de fred, un dia que plovia sortírem amb sos paraigües emperò el vent ens va girar les conxes i ja el deixàrem anar.

-També ets caçador?

-Mon pare i el meu germà ho són i jo de petit ja els encalçava per anar-hi, quan vaig tenir l'edat me vaig treure els papers i encara ho segueix practicant, som de la societat de caçadors i també he tengut un «coto particular allà on poder anar a caçar, els cans de caça

Així es desfressaren en Pere i els seus amics el dia dels foguerons. D'esquerra a dreta: en Jaume de s'Avenc. En Pedro Massip. En Miquel Canyelles i en Pep Frontera.

també m'agraden molt, quasi sempre anam a caçar amb escopeta o

amb lo que està permès, bé, qualche pic feim una mangarrufa però poca cosa.

Si hagués tengut possibilitats de fer feina dins el camp n'hi faria.

-Què triaries viure a una ciutat o a una possessió totsol?

-Sense haver-lo de pensar gens, a una possessió, com pots veure a mi m'estira molt el camp, quan puc me'n vaig d'excursió, o a caçar, el camp és lo meu.

Jo sempre he dit que no podria viure a ciutat i si me duïen allà i m'hi tancaven hauria d'aguantar, emperò tot d'una que pogués fugir, fugiria.

-I per divertir-te un dissabte a vespre, un sopar amb un grup d'amics o una discoteca?

-Ses discoteques solen ésser molt cansades, també sense dubte triï el sopar que sempre seria més divertit i pots fer més «Show» en tot cas un bon sopar i després amb una bona marxa la discoteca.

Entrevista: Margalida Colom

Transcripció: Pere Calafat

Viver HORTUS

tota casta de plantes ornamentals
Amb l'orgull de ser part del poble!

Cami de Coanegra s/n. - Tel. 62 02 79

MIQUEL SANTANDREU

*Vespinos - Mobylettes

*Moto-serra ECHO

*Moto-cultor PIVA

*Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

MUSICA

«SA VERMADA DE SON VERI»

Es una gran satisfacció per a mi, presentar avui una de les peces musicals millors del nostre repertori (me referesc, naturalment, a la nostra avantpassada «Agrupació Salero Típic de Fontanella»): «Sa Vermada de Son Verí».

Vull puntualitzar que aquesta peça musical no era exclussiva ni de la nostra Agrupació ni del nostre poble, encara que l'autor era D. Gabriel Piña. Temps enrea, poc més o manco l'any 1940, va existir a Marratxí una agrupació dirigida musicalment per a ell mateix, i essent que aquesta obreta és d'una qualitat i expressivitat extraordinàries i que cantada a coro dóna una impressió excel.lent, nosaltres l'aprofitarem.

Les qualitats d'aquesta peça musical serviren de font d'inspiració al mestre de ball i bon amic Joan Segura que va muntar un ball de conjunt preciós. Entre els dos varen fer, podem dir sense por a equivocar-nos, una obra d'art.

Aquesta vegada i gràcies a la col.laboració de l'amic pere Mulet, ha estat possible presentar totes les estrofes.

Noltros anam a vermar
perquè es reïms són collidors,
sa possessió des senyor
mos servirà per a ballar.
Un cant ben alegre
tocat amb violí,
guitarras, bandúrries
serà lo més fi.
Noltros som de Son Verí...

II

Ses portadores ja estan
plenes de reïm molt hermós
i En Joan està tot gojós
perquè elles s'ullet li fan.
Després de vermar
tots aquí hem de venir
cantant i ballant
hem de tastar es bon vi.
Noltros som de Son Verí...

III

Noltros venim de vermar
de sa vinya d'ets senyors
es vi serà agradós
bon gust tindrà es qui el beurà.
Sa festa comença
per a tots els d'aquí
que tenen sa ditxa
de tastar es bon vi.
Noltros som de Son Verí...

Encara que pareix un contrasentit el fet de vermar a Son Verí, ja que en aquesta possessió no hi ha vinya, segons versions de gent vella d'aquells temps, sembla que antigament sí hi havia aquesta activitat agrària.

Joan Ramis Aguiló

" SA VERMADA DE SON VERI "

The musical score is written for a vocal ensemble in 3/4 time. It consists of several systems of staves. The lyrics are in Catalan, and the melody is accompanied by solfège notation (LA, RE, etc.). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The lyrics are: "Noltros anam a vermar / perquè es reïms són collidors, / sa possessió des senyor / mos servirà per a ballar. / Un cant ben alegre / tocat amb violí, / guitarras, bandúrries / serà lo més fi. / Noltros som de Son Verí..."

HISTÒRIA

CAN QUELET (I)

La casa que ara coneixem per Can Quelet, tingué un començament bastant llunyà dels nostres dies, i per tant mereix un estudi i una recordança. Està situada formant cantó entre el carrer Llarg i la carretera d'Inca. Per lo tant és un lloc de privilegi. Durant els segles passats va ésser un hostal, a on s'aturaven els carruatges de traginers que passaven pel camí que de la Ciutat va a Inca.

La primera notícia de la seva existència la vaig trobar a l'Arxiu Provincial, a un paper lliure dins un llibre d'actes del notari de la Casa Olesa, dels anys 1625 i 1626. Se tracta d'una escriptura de data de primer de juliol de 1642, la qual diu que anys abans n'Antoni Cifre, àlies Hereu, del terme de Marratxí, havia adquirida una terra, que li va establir el noble D. Salvador Olesa, de l'heretat de la seva esposa donya Quitèria Ballestar, a on hi havia unes cases petites anomenades lo Hostalet. Ho comprà en Cifre amb condició de fer cada any un censal de blat, que se podia quitar al vuit per cent. Per tant ja a 1642 hi havia al cap de cantó ja indicat una construcció dedicada a hostal, que no és l'actual, més petita i ja vella, segurament de planta baixa amb una porxada a davant el portal, que serviria per cobro dels carros. També diu l'escriptura que en Cifre va revestir aquella propietat a un alaroner anomenat Gabriel Reinés, àlies Rei, fill de Pere, però que no n'havien feta escriptura del traspàs, i que amb el document que ara li redactava el notari Nadal, quedava consignada la corresponent acta de propietat. En Cifre se reservà un tros de terra, a on li pareixeria millor, per fer-hi unes cases, pagant el valor del trast. A l'any 1649 D. Salvador d'Olesa cregué oportú fer una nova escriptura al dit Gabriel Reinés, i el referit notari la redactà el 14 d'abril de l'any citat. La terra que adquirí en Reinés midava una quarterada i estava situada, diuen els papers el punt d'unió del carrer de Sóller (ara dit el carrer Llarg) i el camí d'Inca.

Durant aquells dies encara no existia a lo que ara deim Els Hostals, ni el convent de Mínims, ni tampoc Cas sucrer. Solament hi havia un hostal dit de Massanella, que ara és Ca'n Mort, i un altre conegut per s'Hostal de Sa Sínia, per estar situat vora el pou que encara s'anomena Sa Sínia. El comprador de la quarterada, en Reinés, esbucà la petita construcció dita lo Hostalet, i n'aixecà una altra més gran, amb un pis o sòtil i uns porxos a davant la façana. Aquest nou hostal es digué d'en Rei, ja que el malnom del nou propietari era aquest, i va tenir molta importància durant molts anys. La compra de la quarterada de terra s'havia concertada amb el senyor d'Olesa per un censal de quatre lliures i dues gallines, anuals. El notari Antoni Moll havia feta la corresponent escriptura. Passaren uns anys, i en Reinés se posà amb altres negocis, i acabà per anar a viure a la Ciutat. Per tal motiu posà en venda el seu hostal. Dia 13 de gener de 1662, el mateix notari redactà altre document, en llatí, que traduït diu així: «Jo Gabriel Reinés, àlies Rei, hostaler, natural d'Alaró, habitador ara a la Ciutat de Mallorca, don i establesc a vos Pere Vich, conrador, fill de Pare, una quarterada de terra amb cases ja construïdes, dites lo Hostal». Havien passats tretze anys, i ara el notari posà amb les confrontes que també hi ha la casa de Miquel Canyelles a on hi ha un tros de terra d'un cortó. Aquesta casa se co-

Can Calet després de la supressió de la porxada. Els pedrisos assenyalen el lloc que ocupava. Reformes fetes a l'any 1.867.

negué, més envant amb el nom de Cas Sucre. També hi figurèn com a colindants la terra de mestre Jaume Capó, ferrer, i la de Pere Oliver, àlies, Bri. La venda se convingué per 30 lliures anuals, com a censal, pagador el dia de Santa Caterina màrtir, i que se podien quitar de quatre amb quatre lliures cada any, al for de vuit per cent. Com se pot observar dit cens demostra que l'hostal d'en Rei, tenia ja gran valor per la seva importància. El nou comprador prest se cansà del nou negoci, i en trobà un altre qui el volia adquirir, de nom Bartomeu Martí Morell, conrador, fill de Bartomeu i natural de Binissalem. L'escriptura la firmà el mateix notari, Antoni Moll, dia dos d'octubre de 1662. Per tant en Vich solament posseí l'Hostal d'en rei durant nou mesos. Segurament el negoci no li anà bé, perquè ho vengué pel que li havia costat amb els mateixos agatges, i un afegit de cinquanta lliures com indemnització. Passaren nou anys i aquest nou hostaler també se cansà de l'ofici i cercà un altre comprador, i dia tres de desembre de 1671 firmà l'escriptura de venda a favor d'en Sebastià Pizà, que era també d'Alaró i havia adquirit Es Celleràs, finca important de Coanegra. Tenia quatre fills i tres filles, i posseí l'hostal durant tota la seva vida, que anomena amb el testament que feu el dia 8 d'agost de 1692. Per tant posseí l'hostal durant 21 anys. El deixà al fill Jaume, que era el qui regentava l'establiment. En la seva darrera disposició fa constar que l'hostal està vora el convent dels Mínims, i que vol estar enterrat dins la seva església. En efecte el convent i la seva església ja estaven quasi acabats. Després de la seva mort, se feu un inventari dels seus bens, en el qual consta que dins l'hostal hi ha una bota congrenyada, de circa 25 somades de cabuda i dins ella s'hi trobaven 5 de vi. Altra bota midava 17 somades i estava plena de vi, i altre de 18 somades, buida, també hi havia botes més petites, una d'elles vinagrera i altre per aigordent. A l'estable s'hi trobaren una mula i un ase, ambdues bèsties de pel negre. (Continuarà).

Andreu Bestard Mas

ENTREVISTA

JOSÉ LUÍS ARIZA, ARAMER

José Luís Ariza va néixer a Granada ara fa 41 anys. L'any 1.963 acompanyat dels seus pares i de dos dels seus quatre germans varen venir a Palma, atrets per l'oferta laboral existent a les Illes en aquells anys. Emperò no hagueren de cercar feina, perquè seguien fent allò que des de petits havien après del seu pare: treballar l'aram. Només varen haver de canviar els seus models, fent els típics d'aquí, ja que els que feien a la Península no agradaven.

Fa deu anys que en José Luís viu i treballa a Santa Maria, i diu que en tot Balears ja només queden dues persones que fan aquesta feina: ell i un altre.

Per començar ens podries explicar una mica quin és el procés de fabricació de les teves peces.

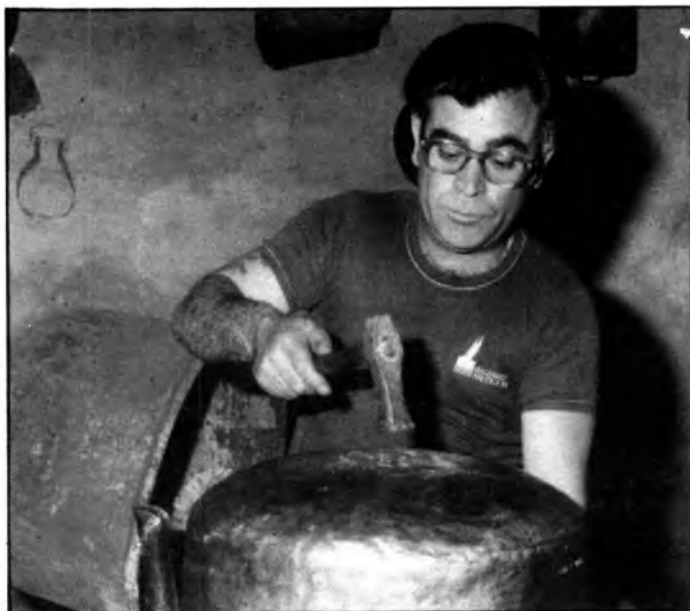
El procés de fabricació segueix essent el mateix que fa molts d'anys, emprant els mateixos materials i ormetjos. Les xapes de coure, venen de Barcelona. Un cop tallades, a cops de martell es va donant forma a cada peça, procurant tenir l'aram encalantit, emprant per això un forn. Unes estakes d'acer aficades enterra serveixen per aguantar la peça mentre amb els cops del martell li don la forma.

Algunes peces tenen un acabat amb ferro que també el faig jo. Igualment de vegades ús el bronze. També faig peces adorna-

des. I plats i cendrers de llautó gravats i cisellats. Després li don la forma de plat i vaig cisellant el dibuix que me ve al cap, quedant gravant en relleu o bé més en llís. Hi ha gent que ho vol en color blanc, i li don una capa d'estany i després ho pollesc.

Quines són les peces que fabriques?

Sobretot faig peces de caire mallorquí, com són, es poal, sa gerra, s'olla i sa caldera, però també peces com per exemple gerros que jo primer de tot els dibuix, els disseny i llavors si m'agraden els faig. A més faig restauració de peces, com pugui esser posar-li un pegat, o una ansa o simplement fer-les netes.

Quins temps te du fer aquestes peces?

Per fer una caldera mitjana necessit de quatre a cinc dies, per fer un poal dos dies i per fer una gerra tres dies. Es un procés molt feïnós.

Es segueixen compran les coses d'aram? Què és el que més es compra?

Sí, se segueixen comprant coses d'aram, però si abans s'empraven ses calderes per fer ses ma-

tances i ses gerres per dur ví, ara, son només peces per decorar, s'empren ja molt poc per fer matances. El que més se compra ara és s'olla i es poal.

Aquest és un ofici a extinguir a tots els llocs, perquè el fet que sia tot fabricat a mà, té molt poca evolució. A Mallorca ja només en quedam dos que feim aquest treball. S'hauria de ciudar un poc.

perruqueria

JOAN I MARIA

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81

Instal.lacions elèctriques
Xarxes de baixa tensió
Reparacions en general

FORELECTRIC

Bartomeu Pasqual, 4-A - Tel. 62 09 39

Les peces que es venen a les botigues, on estan fetes?

Aquestes estan fetes sobretot al sud de la península i són molt diferents de les que se feien antigament aquí, o de les que jo faig.

Hi ha interès per aprendre aquest ofici?

No, no hi ha cap tipus d'interès, l'única possibilitat és d'ensenyar-ho al meu fill, si li agrada. Aquest sempre ha estat un ofici que ha passat de pares a fills.

Em crida l'atenció aquestes peces adornades...

Això dels ornaments és la imaginació dels artesans, l'original és que les peces siguin llises. Faig peces adornades amb metall blanc i coure perquè facin contrast. S'incrusten a la peça amb un poc d'estany i amb cops de martell. Els ornaments venen a gust dels arte-

sans, també els cops del picat n'hi ha que els fan més separats que els altres. Són a gust i a capritxo de l'artesà.

Com veus el futur de l'artesania?

L'artesania que jo conec la veig en decadència, i a desaparèixer si els

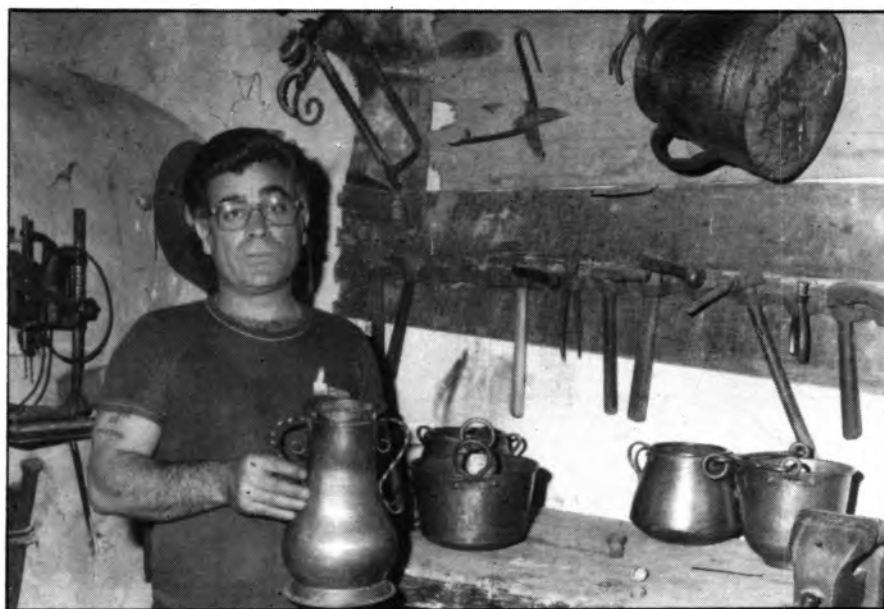
ajuntaments o les persones interessades per la cultura no fan res per promocionar-ho. Al cap i a la fi és una cultura de les Balears que és una pena que hagi de desaparèixer.

Ja per acabar, me podries contar qualche cosa curiosa de la teva

feina...

No sabria que dir-te. Per exemple aquests martells que empr estan fets de fa moltíssims d'anys. Aquestes eines han estat traspasades de pares a fills, avui en dia no se troben a cap ferreteria.

M.C.

fusteria

Bartomeu Canyelles Rubí

**TREBALLS DE FUSTERIA
EN GENERAL**

Bernat de Sta. Eugènia, 86 - Tel. 62 00 80

CERÀMICA
CAN BERNAT

TELÈFON 62 01 78

C/ BARTOMEU PASQUAL S/N
SANTA MARIA DEL CAMÍ

**AUTÈNTICA SOBRASSADA
MALLORQUINA**

Ignacio de la Vega Elompart

C/ Bernat de Sta. Eugènia, 104
carretera Palma - Inca
Santa Maria del Camí
07320 - MALLORCA
Tel. 62 01 44

L'AJUNTAMENT INFORMA

En nom del consistori que presidesc vull expressar la meua felicitació al poble de Santa Maria, pel civisme demostrat i la seva alta participació a les passades eleccions del dia 10 de juny.

El Batle

AUTOVIA MARRATXI - INCA

Havent estat tècnicament aprovat el Projecte de traçat de l'autovia Marratxi- Inca, la Conselleria d'Obres Públiques ha resolt obrir informació pública, en els Ajuntaments afectats, entre ells Santa Maria, assenyalat un terme de 30 dies per admetre observacions de particulars i de la Corporació.

S'inclou també relació d'afectats per l'expropiació de terrenys, els quals podran formular per escrit, davant Obres Públiques al·legacions al sol efecte de subsanar possibles errors que s'hagin produït en relacionar els bens afectats.

El projecte podrà ésser examinat en el Servei de Carreteres, c/Miquel Santandreu, 1 -Palma, podent també demanar informació a l'Ajuntament de Santa Maria.

ACTIVITATS TEMPS LLIURE

La Direcció General de Joventut, ha remès una sèrie de normes a complir per tots els joves, que durant l'estiu, tenguin previstes activitats de temps lliure (campaments, camps de treball, marxas, etc.). A les oficines de l'Ajuntament vos donaran informació.

CAMPANYA DE LLUITA CONTRA LA PROCESSIONARIA

La Conselleria d'Agricultura ha disposat una sèrie de mesures per a la lluita contra aquesta plaga. S'actuarà en dues fases:

1ª Col·locació de trampes amb atraient sexual, subvencionades en part per la Conselleria.

2ª Tractaments químics per polvorització aèria, a càrrec íntegrament de la Conselleria.

SUBVENCIONS REBUDES

Fira.- Conselleria de Comerç i Indústria - per les activitats artesanals desenvolupades.....200.000 pts.
Consell Insular - Negociat d'Agricultura, Pesca i ramaderia.....200.00 pts.
Consell Insular - Negociat de Sanitat. Per adquisició de material mèdic.....250.000 pts.

Ajuntament de Santa Maria del Camí

FUTBOL

GRAN PARTIT DE L'EQUIP FEMENÍ

El centenar llarg d'espectadors que el passat dia 31 de Maig acudírem al Camp Municipal a presenciar el primer partit del Campionat d'Espanya de Futbol Femení entre el Sta. Maria i el Barcelona vàrem sortir molt contents i jo gairebé diria que impressionats de l'espectacle.

El partit havia fet néixer una certa expectació tal i com correspon a un rival de l'entitat del Barcelona que sens dubte es presentava a la nostra vila decidit a obtenir la victòria, i així ho va demostrar arreu dels noranta minuts de joc. Però es va trobar davant un Sta. Maria ple-tòric de força, amb unes jugadores tot pundonor i a un nivell tècnic que no desmereixia gens devora el del contrincant, fins al punt que hem de dir que el repartiment de punts es pot considerar just i fins i tot les santamarieres encara se'n haurien pogut endur la victòria.

L'equip blaugrana dominà lleugerament durant la primera part posant a prova a la portera santamariera Joana Maria que va demostrar una magnífica colocació evitant que la seva portaria fos inaugurada durant aquest període. Mentre tant el Sta. Maria també empenyia lo seu i arribava a la fontal de l'àrea catalana, però ambdues defenses es mostraven superiors a les davanteres i el marcador no funcionà.

A la segona part les blaugranes sortiren disposades a resoldre i als dos minuts batien; per baix, la porteria local (0-1). A partir d'aquí el Sta. Maria reacciona i comença a cercar amb insistència l'empat, que arriba al minut 15 en una pilota

penjada sobre el portal barceloní que és rebutjada amb les mans per una defensa: penalty indiscutible que l'àrbitre no dubta ni un instant en assenyalar. L'encarregada del llançament des del punt fatídic és Malen qui ho fa amb força i bona colocació a mitja altura però la portera barcelonina respon amb una gran intervenció rebutjant l'esfèrica que torna a peus de Malen i aquesta, ara sí, rematxa inexorablement (1-1).

Amb l'empat ve el del.liri de l'afició que anima a l'equip carmesí, però l'alegria esdevé de cunill perquè cinc minuts després, en una jugada molt ben entrunyellada de tota la devantera barcelonista, arriba el segon gol visitant (1-2).

Però no s'acoverdeixen, ni prop fer-hi, les al.lotes de l'estol santamarier, que s'aboquen sobre el portal català a la recerca d'un premi per als seus esforços, i finalment aquest arriba en el minut 35 en que es produeix el llançament d'un corner, toca amb el cap una jugadora local envers el segon pal i allà entra com una exhalació Fina adavantant-se a l'acció de la portera i col.locant l'esfèrica a l'interior de les xerxes, aconseguint així el definitiu empat a dos.

En resum es veié un partit emocionant amb alguns detalls de bon joc. Resulta difícil destacar cap jugadora perquè totes s'esforçaren molt i ho feren prou bé però, i sempre parlant de l'equip san-

tamarier, potser valdria la pena assenyalar la bona tasca de la portera i de la línia defensiva en bloc, i com a individualitat l'exterior dreta Mari Cruz Muñoz demostrà un bon control de la pilota, velocitat i fàcil dribling.

No ens queda sino prometre més informació del desenvolupament d'aquest Campionat d'Espanya i consignar l'alineació de l'equip local que formà amb: Joana Maria, Mariana, Amelia, Malen, Cati Fuster, Fina, Mari Cruz Muñoz, Luisa, Espe, Maria Mulet i Rosario. A la segona part entrà Marga Bover i la resta de la banqueta era Mica, Jero, Marga Coll i Cati Bauzá. L'entrenador: Andreu Borràs.

J.S.M.

L'EQUIP INFANTIL, A ITÀLIA

L'equip infantil a Itàlia:

El passat dia vint, va sortir cap a la península itàlica l'equip infantil del nostre poble, notícia que ja vàrem anunciar en anteriors edicions. El grup anava encapçalat p'en Toni Noguera, president del club, i acompanyat dels pares i jugadors de l'equip, així com el seu entrenador, en Joan Ramon Caballero. Els jugadors, quan arribin a Itàlia, estaran hospedats a les cases dels jugadors dels equips italians, tal i com varen fer aquí a Santa Maria quan es jugà Torneig el Internacional d'Inca, a on els jugadors francesos varen venir a viure uns quants dies al nostre poble. D'aquesta manera i degut a l'economia del nostre club, que no es pot permetre el pagar l'hospedatge del grup, els jugadors podran disfrutar ben igual que si estiguessin a un hotel, perquè a ben segur estaran ben cuidats per aquelles famílies, tal i com es va fer aquí. Així que solucionat el problema d'hospedat-

ge, sols hauran de pagar el desplaçament, que així i tot no és d'allò més barato, ja que si no estam mal informats, costarà a cada un de la

seva butxaca, la quantitat de 18.000 pts., una vegada fetes les rifes i rebudes les subvencions pertinents en cas que n'hi hagi hagut, i deim en cas, perquè la única notícia que tenim, és a través del Diari EL DIA, a on sortí un apartat que així ho confirmava, l'aportació per part de l'ajuntament de 40.000 pts.

Recordam un cop més, la gran campanya efectuada aquest any per aquest equip, i com a premi a la mateixa, varen esser convidats a participar en el torneig d'Inca, per després ésser convidats altra volta a anar a Itàlia.

No cal dir que és la primera vegada que un equip Santamarier es desplaça més allà de les nostres fronteres. Esperam que l'estància allà a Itàlia sigui d'allò millor i que deixin el nom del nostre poble i de Mallorca ben alt amb el seu bon comportament, tant a dins el terreny de joc com a fora del mateix. Enhorabona per aquests al.lots.

JUDO

El passat dia 13 de juny va tenir lloc al local de Can Sanxo una demostració de judo per part dels al.lots que en practiquen, a càrrec del seu professor i entrenador Gaspar Capó.

BÀSQUET

BASQUET: No penseu els aficionats al basquet, que ens hem oblidat de voltros. El proper número, donarem tota la informació de la temporada que ja ha acabat amb el balanç final i conclusions de la mateixa.

Xisco

L'EQUIP AMATEUR A LA FINAL DE LA COPA PRESIDENT

Una altra bona notícia que podem comentar, és que l'equip Amateur, un cop acabada la lliga, va començar el Torneig de la Copa President, fent una bona actuació al mateix, de tal manera que han aconseguit arribar a la final, que es disputa el dia 21 de Juny, el partit d'anada, i el dia 28 el de tornada. L'equip rival, serà l'anomenat Atlètic Vivero, que té el terreny de joc al camp del Seminari de Palma.

Si no recordam malament, és la primera vegada que l'equip arriba a una final d'aquesta envergadura, que malgrat que no es jugui cap lloc per ascendir de categoria, si consta d'un bon prestigi pel club que aconsegueix guanyar-lo. Nostros volem donar una empenta de moral als jugadors, perquè el puguin guanyar o al manco fer tot el possible per fer campions.

Podríem dir que en aquests moments, a la plantilla, encara després d'haver fet tot el que ha fet, hi ha un malestar bastant greu, ja que la temporada que vé, l'home que ha ajudat i ha tengut gran part de «cupa» de què l'equip hagi pogut fer tot el que ha fet, N'Andreu Borràs, preparador de l'equip, sembla ésser que no continuarà, ja que ha estat molt criticat per part d'unes persones que sembla ésser no deuen entendre gairebé el què és el futbol, ja que si una persona agafa l'equip quan aquest anava el darrer de la capçalera, i fent el que pot aconseguir que acabi quint de la final de lliga, amb la seguretat de què si hagués continuat la mateixa s'hagués entrat a lluitar per un lloc a la lliguilla d'ascens, i després d'haver arribat a la final de la copa president, amb mol-

tes possibilitats de poder guanyar-la, després de tot això, segons sembla el volen fer d'afora, perquè uns quants jugadors procedents de l'equip Juvenil no entrenen en el plantejament inicial dels partits, i no volen estar al banquet perquè segons ells i per damunt de tot els seus pares tenen lloc i ho poren fer millor que els que hi ha al mig del camp. Però cal demanar-se: ¿Com poren tenir lloc al mig del camp si no entrenen? ¿Perquè han de jugar ells en perjudici dels que ho estan fent i de fet ho fan molt bé degut als resultats obtinguts?

Per la seva cara guapa, evidentment no ha d'ésser, ja que quan arriba la temporada que ve no els quedarà més remei que jugar els sols, ja que la resta de la plantilla no està disposada a cedir davant aquestes

ninades, tant per part dels jugadors, com per la gran pressió que fan els seus pares davant la directiva. Un cop més sembla ésser que la cosa no té remei, i que un any darrera l'altre es forma una tensió que no és necessària, ja que l'únic que fa és perjudicar a tot l'equip.

El qui cregui que pot jugar, que ho demostrí, que sols amb paraules no aclarirà res més que malestar en els altres. Que entreni cada vegada que hi hagi entrenament i que se guanyi el lloc i la confiança dels seus companys i entrenador a pols, perquè xerrant no arribarà enlloc.

No és costum nostre criticar, sinó més bé donar ànims i intentar ajudar als equips i persones que fan possible la participació dels mateixos, com quasi sempre ho hem fet, però pensam que aquesta vegada s'està jugant i maltractant a una persona que ni és del poble, ni guanya una peseta per perdre el temps a Santa Maria i que de debò que ho fa bé, o al manco ho pareix, degut a la marxa de l'equip, en lloc de donar-li les gràcies i agrair-li tot el que fa tan desinteressadament. Creim que N'Andreu es mereix qualche cosa millor.

Un cop més donam una empenta als jugadors perquè lluitin per aquest títol i ho puguin aconseguir, donant una vegada més la bona imatge a Santa Maria com tot aquest any ho han fet. Esperam que així sigui.

Xisco

DINAR A SES TRES GERMANES

Per acabar la temporada, una vegada tornats els infants d'Itàlia i acabada la copa President, la directiva ha organitzat un dinar per a tots els components de les distintes plantilles del club, a la Barbacoa Ses Tres Germanes. El dinar, que es farà el 4 de juliol, serà gratuït per als jugadors, i els acompanyants hauran de pagar 1.000 pts.

S'espera que tothom hi assisteixi, per a donar punt final a la temporada; i que a la pròxima es vagin solucionant els problemes comentats, per arribar cada dia més lluny, donant imatge al nostre poble i que tots en poguem estar orgullosos.

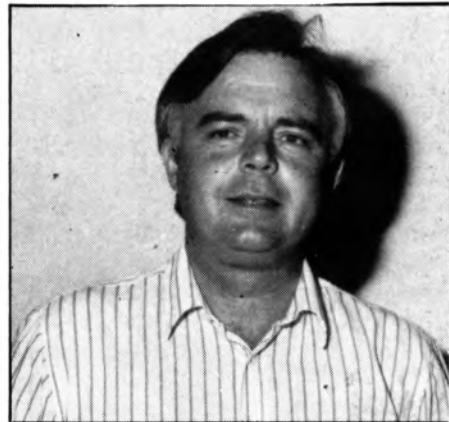

EL NOU AJUNTAMENT

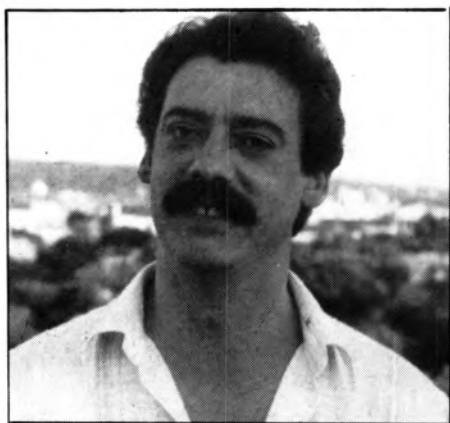
Després de dia 10, la formació del nostre Ajuntament ha variat notablement. Vos oferim en aquesta plana «la cara» del nou Consistori. Només repetiran legislatura cinc dels onze regidors que foren elegits ara fa quatre anys. Els qui se'n van són: Jaume Parets (AP), Bartomeu Rubí (AP), Miquel Parets (UM), Agueda Dolç (PSOE), Jaume Salom (PSOE) i Guillem Ramis (EU).

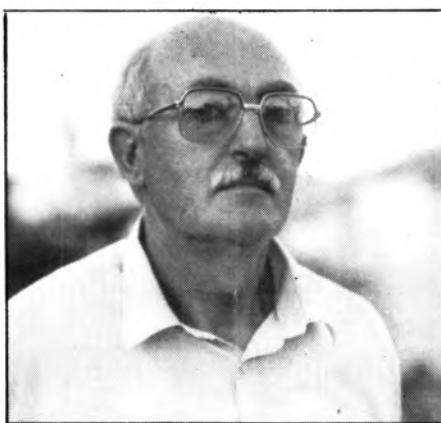
Josep Estarelles. AP.

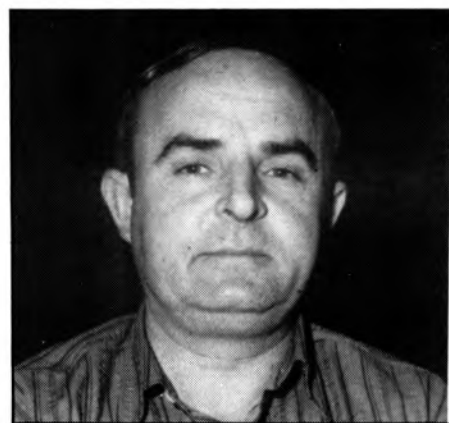
Gabriel Mesquida. Ind - AP.

Vicenç Santandreu. AP.

Bartomeu Canyelles. AP.

Rafel Mesquida. AP.

Jaume Salom. AP.

Mateu Morro. PSM.

Santiago Morales. PSM.

Francesca Coll. PSM.

Antoni Santandreu. PSOE.

Macià Capó. CDS.